

Informatienota

Datum vergadering : 21 december 2021
Registratienummer : 246200/ IN128
Portefeuillehouder : Servaas Stoop
Bijlage(n) : geen
Onderwerp : Beantwoording raadvragen vervuiling golfbaan Spijk

Onderwerp

Beantwoording artikel 50 vragen rondom de vervuiling van de golfbaan Spijk.

Kennisnemen van

De beantwoording van de vragen vanuit de fractie Verenigd West Betuwe.

Kernboodschap

Over de noodzaak tot het hervatten van handhaving op de uitvoering van de sanering is een raadsinformatienota beschikbaar (IN121 d.d. 30 november 2021). Echter de situatie rondom de vervuiling van het golfterrein in aanleg is zeer complex. Hierover is de afgelopen weken veel in de media geschreven. Het is van belang dat de raadsleden de feiten en de uitgangspunten van het college kennen.

Inhoud

Onderstaand de beantwoording van de vragen van de fractie VWB, d.d. 19 november 2021.

Vraag 1

Is de gemeente aangeboden opnieuw onderzoek te laten doen naar de huidige vervuiling van het terrein?

In het met Sent One en The Dutch overeengekomen plan van aanpak is onder andere vastgelegd dat zij bodemonderzoek uitvoeren op het gehele terrein. Deze bodemonderzoeken zijn op dit moment nog gaande. Daarnaast laten zij de kwaliteit van het grondwater regelmatig monitoren. Al deze onderzoeken voert een gecertificeerd en onafhankelijk adviesbureau uit in opdracht van Sent One.

Los van het plan van aanpak heeft een ander gecertificeerd en onafhankelijk adviesbureau onderzoek gedaan naar de kwaliteit van het grondwater. Dit deed het bureau in opdracht van de gemeente en gebeurt op het terrein en op de omliggende percelen.

De Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) is benaderd met de vraag of een onafhankelijk adviseur in opdracht van de The Dutch de situatie op het terrein nog eens zou kunnen beoordelen.

Vraag 2

Zou de gemeente onderzoek willen laten doen naar de huidige status van de vervuiling op het terrein?

Zie het antwoord op de bovenstaande vraag. Het onderzoek naar de huidige status van de vervuiling is nog gaande. De kwaliteit van het grondwater monitoren we doorgaand. Dit gebeurt dus al.

Vraag 3

Waarom heeft de gemeente en de omgevingsdienst geweigerd om een onafhankelijke partij onderzoek te laten doen?

De gemeente en omgevingsdienst hebben dit niet geweigerd. Het staat alle betrokken partijen vrij om onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren.

Vraag 4

Dit specifieke geval vraagt om onafhankelijk onderzoek, de risico's moeten goed gewogen worden, bent u het daar mee eens?

Natuurlijk is de gemeente het ermee eens dat er onafhankelijk onderzoek nodig is naar de verontreinigingssituatie op en rondom het terrein. Om die reden is de verplichting tot bodemonderzoek en monitoring van de grondwaterkwaliteit opgenomen in het plan van aanpak. Daarnaast zijn in opdracht van de gemeente onderzoeken naar de grondwaterkwaliteit uitgevoerd. Bodem- en grondwateronderzoek is gebonden aan vastgelegde kwaliteitseisen en protocollen. Dit mogen enkel gecertificeerde en onafhankelijke adviesbureaus doen. In dit dossier is dat gewaarborgd.

Vraag 5

De rol van de omgevingsdienst Rivierenland (was niet betrokken bij de vergunningverlening) die het werk stillegt, in verband met een vermoeden, terwijl er nog niets onafhankelijk is/was vastgesteld? Is daar goed naar gekeken?

In maart 2019 constateerde Waterschap Rivierenland (WSRL) dat er verkleurd water vanuit het toegepaste materiaal in het oppervlaktewater van de omringende sloten stroomde. Uit onderzoek is gebleken dat het percolaatwater afkomstig was van de staalslakken. En dat dit sterk verontreinigd is met aluminium, strontium en andere zware metalen. Daarnaast heeft dit water een pH-waarde van 12 (dit is sterk basisch).

Op 21 maart 2019 heeft de ODR de resultaten van het onderzoek van het oppervlaktewater van WSRL ontvangen. De ODR heeft daaropvolgend namens het college van de gemeente West Betuwe de aanlegwerkzaamheden stilgelegd. Tegelijkertijd heeft WSRL de aannemer en eigenaar een last onder dwangsom opgelegd. Deze is gericht op het lozen van verontreinigd water naar het oppervlaktewater.

Onmiddellijk na de stillegging van het werk is er gestart met onafhankelijke bodem-, grondwater- en oppervlaktewateronderzoeken. Deze onderzoeken zijn uitgevoerd in opdracht van Sent One, die daarbij vrij was en is in de keuze van een gecertificeerd onderzoeksbureau. De ODR houdt namens de gemeente toezicht op het naleven van wet- en regelgeving.

Vraag 6

Klopt het dat The Dutch een valide vergunning heeft om deze LD slakken te gebruiken?

Nee, dat klopt niet. De gemeente heeft aan Sent One - dus niet aan The Dutch - een omgevingsvergunning verleend voor de aanleg van een geluidswal met golfbaan. In deze omgevingsvergunning is niet gespecificeerd welke materialen er bij de aanleg worden gebruikt.

LD-staalslakken zijn een gecertificeerde bouwstof die men in werken mag toepassen. Hierbij moet men wel een aantal toepassingsvoorwaarden in acht nemen. Bijvoorbeeld het voorkomen dat de LD-staalslakken in contact komen met hemel-, grond- en oppervlaktewater. Het op de

juiste wijze toepassen van LD-staalslakken is een verplichting die valt onder het Besluit bodemkwaliteit en de Wet bodembescherming.

In het juridische traject naar aanleiding van de stillegging heeft de voorzieningenrechter op 25 september 2019 een uitspraak gedaan. In deze uitspraak zijn de vereisten voor het toepassen van LD-staalslakken benadrukt:

“Mede met het oog op het voorkomen van het uitstromen van water met een verhoogde zuurgraad in de bodem, is door Pelt & Hooykaas, die de staalslakken heeft geleverd, een productinformatieblad opgesteld waarin is uiteengezet hoe de staalslakken op verantwoorde wijze als zandvervanging kunnen worden toegepast. Het meest recente productinformatieblad over de staalslakken is dat van 1 maart 2017. Daarin staat onder meer dat er bij grootschalig gebruik van de geleverde staalslak voor zandvervanging in ophogingen en aanvullingen rekening mee dient te worden gehouden dat de staalslakken niet in direct contact met grondwater mogen worden toegepast, dat voldoende afstand tot het grondwater moet worden aangehouden en dat een capillair onderbrekende laag aan de onderzijde van de constructie moet worden aangebracht door onder de staalslak een laag doorlatend zand aan te brengen met zand voor zandbed, met een dikte van ten minste 0,5 m. De voorzieningenrechter volgt Sent One en The Dutch vooralsnog niet in hun standpunt dat het college niet van hen kan vergen dat zij dit productinformatieblad volgen, omdat Pelt & Hooykaas aan hen een eerdere versie uit 2013 heeft verstrekt, waarin onder "Toepassingswenken" slechts was opgenomen dat de bedoelde capillair onderbrekende laag bijvoorbeeld uit een zandbed kon bestaan. De omstandigheid dat Sent One en The Dutch deze oudere versie is verstrekt, ontsloeg hen niet van de verplichting om de staalslakken op een zorgvuldige wijze toe te passen. De voorzieningenrechter acht aannemelijk dat, zoals het college heeft toegelicht, Sent One en The Dutch geacht moeten worden op de hoogte te zijn van het productinformatieblad uit 2017. Verder acht de voorzieningenrechter aannemelijk dat, zoals het college heeft toegelicht, de capillair onderbrekende laag een zekere mate van doorlatendheid dient te hebben om afstroming te voorkomen, reden waarom in het productinformatieblad is opgenomen dat deze laag uit doorlatend zand met zand voor zandbed moet bestaan. Sent One en The Dutch hebben zich op het standpunt gesteld dat onder de staalslakken op de percelen deels een kleilaag aanwezig is die het aanbrengen van een capillair onderbrekende laag ter voorkoming van uitstroming van verontreinigd water naar de bodem overbodig maakt. Deze kleilaag is volgens het college echter onvoldoende doorlatend, zodat deze niet ter vervanging van een capillair onderbrekende laag kan dienen. Mede nu de ter zitting aanwezige medewerker van Pelt & Hooykaas dit heeft bevestigd, ziet de voorzieningenrechter geen aanleiding om aan de juistheid van het standpunt van het college te twijfelen. Dat betekent dat de staalslakken op de percelen niet met inachtneming van het productinformatieblad zijn toegepast. De voorzieningenrechter acht aannemelijk dat de geconstateerde verontreinigingen in het water op het perceel daardoor tot het risico op bodemverontreiniging leiden. Naar voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter heeft het college zich dan ook terecht op het standpunt gesteld dat op 22 maart 2019 is gebleken van een overtreding van artikel 13 van de Wbb.”

Vraag 7

En klopt het dat Deltares (adviseur WSRL) niet vastgesteld heeft dat deze LD slakken de omgeving beïnvloeden? En klopt het dat 50% van de LD slakken is verwijderd?

Nee, dat klopt niet. In het rapport 'Toepassing van LD-staalslakken voor de uitbreiding van golfbaan The Dutch in Spijk' uit 2019 concludeert Deltares onder andere: 'Aangezien in dit gebied een flinke hoeveelheid water moet worden afgevoerd, kan het niet anders dan dat er metalen uit de staalslakken naar het oppervlaktewater worden getransporteerd. Het (onverdunde) uitspoelingswater is vanwege de hoge pH en opgeloste metalen direct giftig voor nagenoeg alle organismen.'

Er zijn geen LD-staalslakken van het terrein verwijderd. Tot aan de stillegging is ruim 670.000 ton LD-staalslakken toegepast. Sinds het stilleggen van de werkzaamheden in maart 2019 zijn er geen LD-staalslakken meer aangevoerd naar de locatie.

Vanaf augustus 2020 is Sent One gestart met het concentreren van de aanwezige LD-staalslakken op een kleiner deel van het terrein. Hierbij is ca. 10 ha vrijgemaakt van LD-staalslakken. Het gaat hierbij om het voormalige parkeerterrein van de KLM Open en de bijbehorende toegangswegen. Deze LD-staalslakken zijn verplaatst naar terreindelen waar al LD-staalslakken lagen voor de geluidswal (ca 12 ha). Daarnaast liggen er nog LD-staalslakken ter plaatse van het ketenpark en de bouwweg (ca. 3 ha). In totaal zijn op dit **moment** dus LD-staalslakken aanwezig op ca. 15 ha van het terrein. Hiermee is ca. 40% van de oorspronkelijk met LD-staalslakken bedekte terreindelen vrijgemaakt van LD-staalslak. De LD-staalslakken op het deel van de toekomstige geluidswal, het ketenpark en de bouwweg komen in de huidige situatie echter nog steeds in contact met hemelwater en het grondwater.

Vraag 8

Sent One is 2 weken van haar faillissement en The Dutch 3 maanden, is dit bekend bij het college? (Ze betaalden hoge boetes 14 tussen 100.000/250.000 en 950.000 euro aan advocaten en rechtszaken en 550.000 euro aan onderzoeken).

De actuele financiële positie van Sent One en The Dutch is niet bij het college bekend. De gemeente heeft eenmaal een dwangsom van 10.000 euro ingevorderd bij Sent One. Een verzoek om voorlopige voorziening door Sent One in deze zaak is door de Raad van State afgewezen. De gemeente is hier dus in het gelijk gesteld. Het college heeft geen kennis van kosten die Sent One en The Dutch maken in dit dossier. Bedragen kan het college ook niet verifiëren. Het college wijst erop dat Waterschap Rivierenland ook handhavend optreedt op deze locatie.

Vraag 9

Zou het niet heel jammer zijn als we geen golfbaan meer hebben in onze gemeente en dat we voor miljoenen wellicht/misschien onnodig het schip in gaan?

Uiteraard betreurt het college het als er geen golfbaan meer zou zijn in de gemeente. Dit gegeven betekent echter niet dat het college zich zou moeten onthouden van handhaving op overtredingen van de Wet bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit.

Vraag 10

Dat snelheid geboden is op dit dossier gelet op ons aller belangen.

Het college is het met u eens dat snelheid geboden is op dit dossier. De milieuvervuiling en de risico's voor mens, dier en natuur hebben onze blijvende aandacht. Het plan van aanpak bevat een heldere planning voor de uitvoering van het werk en het ongedaan maken van de overtredingen. Helaas moeten we na ruim een jaar vaststellen dat Sent One en The Dutch er

7 december 2021

Kenmerk 246200

Pagina **5** van **5**

niet in slagen zich aan de afgesproken planning te houden. Om die reden heeft het college besloten opnieuw een handhavingstraject op te starten.

Burgemeester en wethouders van de gemeente West Betuwe,

de secretaris,
Karen Coesmans

de burgemeester,
Servaas Stoop